

100 שנה לתעשייה העברית —
תעשיות עתירות ידע
— ISRAEL INDUSTRY CENTENARY
SCIENCE-BASED INDUSTRY

368

1/1988

שבט התשמ"ח

100 לתעשייה העברית – תעשיות עתירות ידע

במשך עשרות שנים, למן שלהי המאה שעברה ועד מלחמת העולם השנייה, התקיימה התעשייה כמעין "משק עזר" לחקלאות היא התמחתה במשאבות לפרדסים וייצרה ציוד שניתן היה לעבד באמצעותו תוצרת חקלאית בסיסית. קמח מחיטה, יין מענבים ושמן מזיתים.

את ראשיתה של התעשייה העברית בארץ ישראל, ניתן לייחס להקמת בית החרושת למתכת של ליאון שטיין.

שטיין הנחשב לחלוץ התעשייה העברית ומחולל המהפכה התעשייתית בא"י, עלה לארץ ב־1887. בפברואר 1888, הקים בשכונת נווה צדק בת"א את בית החרושת למתכת שייצר מסננים למשאבות של בארות הפרדסים, פרי המצאתו ופיתוחו. ב־1906 עבדו אצלו 150 פועלים. פריצת דרך זו מהווה את ראשיתה של התעשייה בא"י. לפיכך חוגגת השנה התעשייה העברית 100 שנים לקיומה.

בשנות ה־40 היתה התעשייה בארץ ישראל בעלת משקל נכבד במאמץ המלחמתי הבריטי נגד גרמניה. מלחה"ע השנייה ניתקה את המזרח התיכון ואת הצבא הבריטי ממקורות אספקה וכך הפכה התעשייה העברית לגורם חשוב. בתקופה זו הוקמו לא פחות מ־500 מפעלים חדשים שהעסיקו 60,000 עובדים יהודיים.

המפעלים ייצרו מוצרים בתחומי המזון, הטקסטיל, מכשירי עבודה, תרופות, סכיני גילוח, מכשירי חשמל ויהלומים.

במלחמת העצמאות הפכה התעשייה לחלק מהתהליך המלחמתי. היא ייצרה עוד בתקופת המחתרת חלקי נשק, תחמושת, חומרי בניין לביצורים, לוחות שריון למכוניות וכדומה. בשנות ה־50 תרמה התעשייה רבות לקליטת העלייה הגדולה ולפיזור האוכלוסיה באמצעות תעסוקה בערי הספר.

מאז תחילת שנות ה־70 התפתחה בישראל התעשייה עתירת הידע.

תעשייה זו, הכרוכה תמיד בהשקעה במחקר ובפיתוח, התפתחה על רקע תנאים המיוחדים של ישראל כמו מחסור באוצרות טבע והאפשרות להתחרות בשוק העולמי בעיקר בעזרת מוצרים מתוחכמים המתאימים ל"גומחות" שיווקיות.

הממשלה מעודדת באמצעות מענקי לשכת המדען הראשי במשרד התעשייה והמסחר את פעילות המחקר והפיתוח בישראל, עידוד שאף קיבל תוקף רשמי בחוק לעידוד המחקר והפיתוח שנחקק בשנת 1984.

הישיגיה של התעשייה עתירת הידע בישראל נבעו מהצירוף של כח האדם שהינו מהמיומנים בעולם בתעשייה והישיג מוסדות המחקר בארץ.

להתפתחות תעשייה זו תרמו נכבדות גם צרכי הבטחון המיוחדים של מדינת ישראל. בסידרת הבולים הזו, המונפקת לכבוד 100 שנות התעשייה העברית, מוקדשים בולים לנושאים הבאים: **הנדסה רפואית תעשיית הלייזר; תעשייה גנטית – פיתוח תרופות; המחשב בתעשייה** – בעיקר: **"יצור ותיכנון בעזרת מחשב**.

שלושת התחומים המוצגים מעמידים אותנו בשורה הראשונה של המדינות המובילות בעולם בתחום התעשייה עתירת הידע.

בשובל הבולים מופיע סמל 100 שנה לתעשייה העברית, אשר עוצב ע"י י. קוגוט.

החותמת מציינת את שנת המאה
לתעשייה העברית ומופעלת בסניף
הדואר שבבית התעשייה בתל-אביב.

This special cancellation
commemorates the centenary of
Industry in Israel, and displays its
emblem.

The government encourages research and development in these industries through a system of grants controlled by the Ministry of Trade and Industry and, in 1984, a law for the Encouragement of Research and Development was enacted.

The achievements of these science-based industries are the result of close collaboration between Israel's highly-skilled industrial manpower and the country's research institutions.

Special defence requirements have also played a significant role in the development of these industries.

This set of 3 stamps, issued to mark the centenary of Israel Industry, illustrates medical engineering — laser industries; genetic engineering development of drugs; computers in industry — CAD/CAM.

Today, Israel's achievements in those areas place it among the High-Tech leaders of the developed world.

The emblem appearing on the tabs of the stamps was designed by Mr. Y. Cogot and symbolizes 100 years of Jewish Industry.

הבולים הוכנו להדפסה בעזרת מחשב סאייטקס

These stamps were produced
on a Scitex electronic prepress system.

המעצב: א. קלדרון

THE DESIGNER: A. KALDERON

Israel Industry's Centenary — Science-Based Industry

For several decades, from the end of the last century to World War II, industry in Eretz Israel was agriculture-oriented. It specialised in pumps for orchards and produced articles which could be used for treating basic agricultural products — to make flour from wheat, wine from grapes and oil from olives.

Jewish industry in the Holy Land started with Leon Stein's metal factory. Stein who is regarded as the pioneer of Jewish industry and the father of the local "industrial revolution", immigrated in 1887. It was in February 1888 that he built his metal factory in the Neve Tsedek quarter of Tel Aviv, manufacturing filters for the pumps of wells dug in orchards. These filters he invented and developed himself. By the year 1906 he was employing 150 workers. The year 1988 therefore, marks the 100th anniversary of Jewish industry in Eretz Israel.

World War II cut off the Middle East and the British army in the area from their sources of supply and this gave added importance to local industry. No less than 500 new factories employing 60,000 Jewish workers were started up. They produced food, textiles, work tools, medicines, razor blades, electrical items and polished diamonds.

During the War of Independence in 1948 Jewish industry became part of the war effort. Already in the period of the Jewish Underground, it had produced weapon parts, ammunitions, building materials for fortifications, armour plating for vehicles etc. In the fifties, industry played an important role in absorbing the flood of new immigrants and in dispersing the population — all this by utilising the pool of labour.

At the beginning of the seventies, Israel developed a range of science-based industries. These industries, which require a high level of investment in research and development, could flourish because of the special conditions found in Israel — a country short in natural resources but able to compete on world markets by developing sophisticated products aimed at specific "market windows".

השירות הבולאי: שד' ירושלים 12, תל-אביב-יפו 61080

Philatelic Service: 12 Sderot Yerushalayim, 61080, Tel Aviv-Yafo